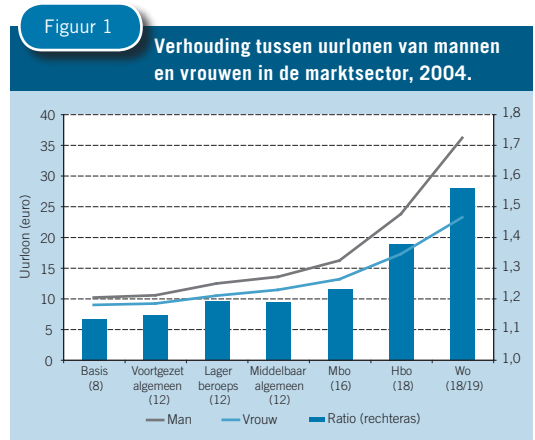

Reactie op: Loonachterstanden van vrouwen en allochtonen verklaard

In een interessant artikel stelt Canton recentelijk dat het onderwijsrendement voor vrouwen lager is dan voor mannen: een extra jaar scholing levert vrouwen 1,6 procentpunt minder rendement op dan mannen (Canton, 2009). Hoewel de door Canton aangetoonde seksespecifieke beloning van onderwijs een relevante bijdrage is ter verbetering van menig beleidsonderzoek, is zijn methode minder geschikt om het onverklaarde loonverschil tussen mannen en vrouwen te bepalen. Ten eerste geldt de uitkomst van Canton alleen voor de marktsector. Bij de overheid is de loonachterstand van vrouwen meestal kleiner. Aangezien daar de meeste vrouwen werken, is de gemiddelde loonkloof dus veel kleiner dan genoemde 8,9 procent. Tevens is waarschijnlijk sprake van zelfselectie. Mannen blijken gemiddeld meer waarde te hechten aan monetaire arbeidsvoorwaarden dan vrouwen (Berkhout en Zijl, 2000). Dat zou kunnen betekenen dat vrouwen gemiddeld eerder kiezen voor functies met een lager salaris mits daar betere secundaire arbeidsvoorwaarden tegenover staan. Ten derde wordt het onverklaarde deel groter door ontbrekende variabelen. Het effect van discriminatie kan niet gescheiden worden van het effect van opleidingsrichting, anciënniteit en functie. Als het doel van de analyse is om conclusies te verbinden aan de onverklaarde verschillen dient het model zoveel mogelijk relevante variabelen te bevatten, dus naast opleiding ook functie, ondanks hun sterke onderlinge correlatie. Canton kiest voor een aanpak met minder verklarende variabelen, teneinde een juiste interpretatie te kunnen geven aan de parameter voor opleidingsjaren. Als vrouwen in werkelijkheid vaker dan mannen in een functie onder hun niveau werken, is dat een deel van de verklaring waarom Canton de loonverschillen overschat. Als afgestudeerden van technische studies hogere salarissen krijgen dan afgestudeerden Taal en Cultuur, schieten de meeste studies tekort.

Tenslotte wordt onderwijsrendement niet bepaald door het hypothetische aantal jaren scholing, maar door het hoogstbehaalde diploma. Figuur 1 laat zien dat de relatie opleiding-loon in eerste instantie niet lineair is, overeenkomstig Berkhout *et al.* (2008). Academici verdienen duidelijk meer dan hbo'ers, terwijl het aantal opleidingsjaren volgens Canton alleen voor ouderen verschilt. Daarnaast lijkt het verschil tussen mannen en vrouwen inderdaad flink toe te nemen met het opleidingsniveau, overeenkomstig de analyse van Canton. De uitgebreide specificatie in Berkhout *et al.* (2008) is dus waarschijnlijk ook

niet optimaal, omdat daar gelijke rendementen voor vrouwen en mannen verondersteld zijn. Vergelijking van beide methoden laat zien dat uitbreiding met relevante variabelen leidt tot een kleinere loonkloof. De non-lineaire benadering van opleiding leidt tot een beter passend model, en tevens tot een kleinere loonkloof. De interactie opleiding-geslacht leidt niet tot andere gemiddelde loonverschillen maar wel tot een betere verklaring van loonverschillen naar opleidingsniveau. De synthese is een model met zoveel mogelijk relevante variabelen inclusief functieniveau en een zo goed mogelijke specificatie, met non-lineair opleidingsrendement, maar verschillend voor vrouwen en mannen. In zo'n model blijkt de gemiddelde loonkloof tussen mannen en vrouwen in het bedrijfsleven inderdaad lager dan in Canton, hetgeen de relevantie aantoont van een zo nauwkeurig mogelijke modelspecificatie. Het loonverschil is wel veel schever verdeeld over de opleidingsniveaus: onder academici is het vijftien procent, onder hbo'ers ruim elf procent en onder de rest zo'n zes tot zeven procent. Dit benadrukt de relevantie van de bijdrage van Canton: men moet rekening houden met aparte onderwijsrendementen voor vrouwen en mannen. Er is alle reden om aan te nemen dat de loonkloof bij de overheid kleiner zal zijn, maar die aanname kan hier helaas niet getoetst worden. Net zo min als de aanname dat het resterende verschil alleen discriminatie betreft. Voor beide aannames zijn specifiekere analyses op andere data noodzakelijk.

LITERATUUR

- Berkhout, E., C. van Klaveren, K. Tijdens en W. Salverda (2008) *Verdiepende analyse van loonverschillen: de loonachterstand van vrouwen verder uitgediept*. Amsterdam: SEO.
- Berkhout, P. en M. Zijl (2000) *Een kwestie van kwaliteit: kenmerken van hoger opgeleide starters bij de overheid*. Amsterdam: SEO.
- Canton, E. (2009) Loonachterstanden van vrouwen en allochtonen verklaard. *ESB*, 94(4562), 362-365.

ERNEST BERKHOUT
Senior onderzoeker bij SEO
Economisch Onderzoek

De redactie behoudt zich het recht voor inzending voor de rubriek reactie te wijzigen, in te korten, aan te passen of te redigeren ten behoeve van de leesbaarheid en argumentatie.